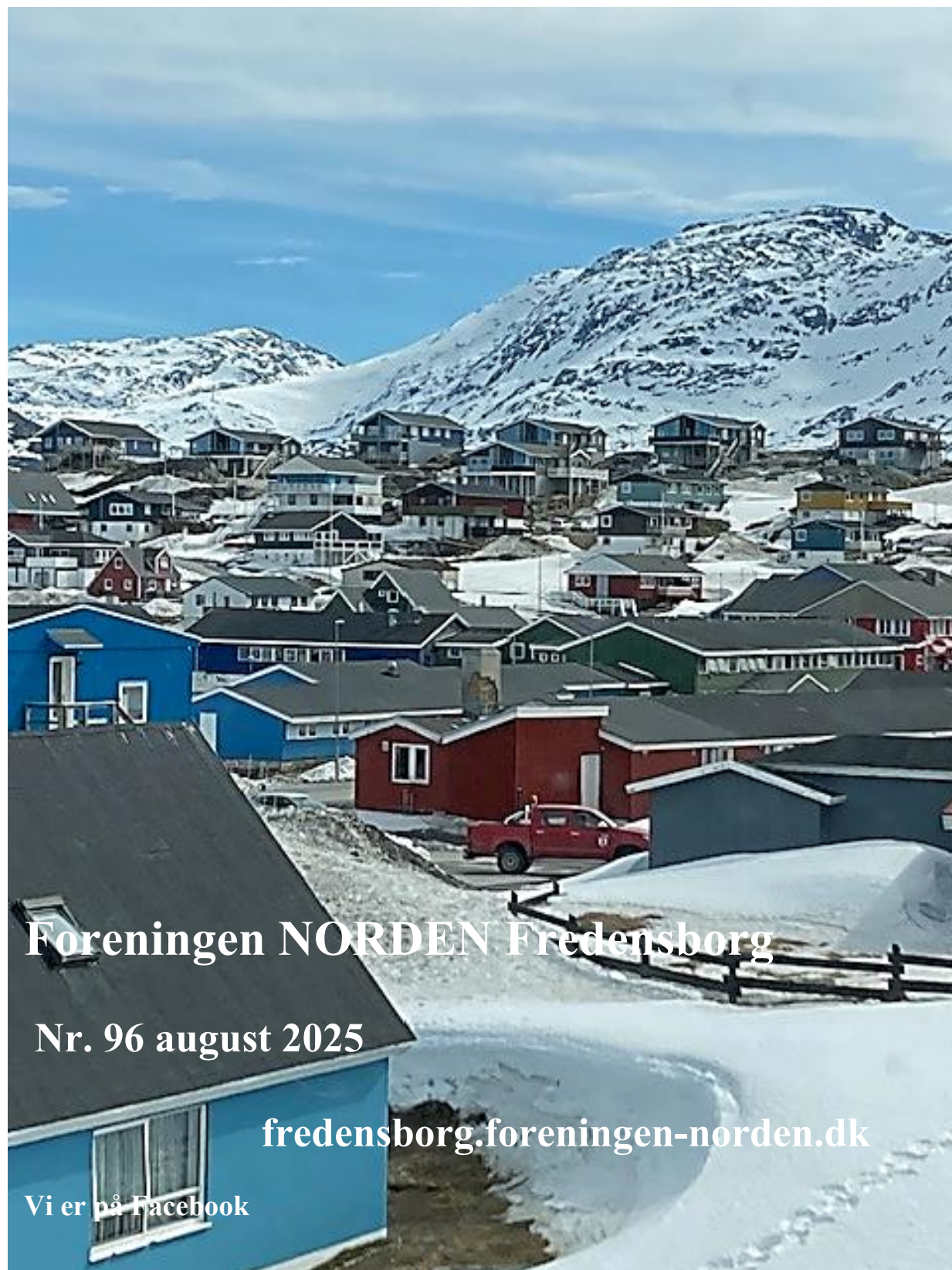

FORENINGEN NORDEN

Foreningen NORDEN Fredensborg

Nr. 96 august 2025

fredensborg.foreningen-norden.dk

Vi er på Facebook

Formandens klumme

Dansk Kulturarv – Tillykke til højskolerne

I juni blev det offentliggjort hvilke traditioner og skikke, der er noget særligt for Danmark.

Danskerne har kunnet stemme og nu er en Top Fem offentliggjort.

Topscoren er Højskolen, nr. 4 på listen er Foreningsliv.

Formålet med afstemningen er at finde frem til det man skal gå efter at få optaget på Unescos liste over levende kulturarv.

Der var i alt 20 nominerede på listen som man kunne stemme på. Blandt disse blev pølsevognen nr. 2, håndbold nr. 3 og tillidssamfundet nr. 5.

Nu er det så spændende om højskolen bliver anerkendt af UNESCO. Det håber jeg, for højskolen er virkelig betydningsfuld for danskerne, for samfundet og for et levende demokrati. Siden den første højskole blev dannet i Rødding i 1884, har den udviklet sig meget.

I dag, 150 år senere, lever Højskolen i bedste velgående og giver oplevelse og fællesskab til mange unge og gamle. Det er blevet populært blandt ældre og børnefamilier at tage på højskole i sommerferien.

Udgivet af Foreningen NORDEN

Fredensborg lokalafdeling

norden.fredensborg@gmail.com

cvr 32709745

Redaktion: Lisa Juhler

Ansvarshavende redaktør: Lisa Juhler

Oplag: 100 eksemplarer

Forsidefoto: Udsigt over Nuuk

Fotograf: Bente Hviid

Foreningen Nordens bestyrelse:

Lisa Juhler, Kirkeskov alle 9, st, lejl.3

3050 Humlebæk ☎ 2251 0829

Jan Hellen, Bygvænget 826

2980 Kokkedal ☎ 4016 5105

Ina Laursen, Baunebjergvej 15 C

3050 Humlebæk ☎ 40346335

Bjørn Sandberg, Hvedevænget 48,

2980 Kokkedal ☎ 6130 2980

Annette Vasstrøm, Nivåpark 3, 2990

Nivå ☎ 51416021

Kontingent:

Personligt medlemskab: 315 kr.

Husstandsmedlemskab: 410 kr.

Pensionist: 215 kr.

Pensionistpar: 260 kr.

Foreningens konto: Danske Bank

reg nr. 1551 kontonummer 7107110

Krogerup Højskole -

Selvindsigt og samfundssind siden 1946

Højskolen i Humlebæk er oprettet i den tidligere hovedbygning til Krogerup Herregård. I tilknytning til højskolen ligger Krogerup Avlsgård, der også er aktiv i det lokale liv med familie- og skolehaver, gårdbutik og legeplads.

Højskolen er også meget velbesøgt og aktiv. Her i sommer er der 4 korte kurser, hvoraf én er for tidligere elever.

Kommende arrangementer

Mandag den 1. september kl. 19-21 på Humlebæk Bibliotek

Strik i Norden. Den vandrende Strikker, cand. mag i historie og religionsvidenskab, Kasper Thomsen, fortæller om nordiske striketraditioner.

Foredraget handler om strikningens historie, og derudover også om historiske, strikkede genstande. Kasper Thomsen har især beskæftiget sig med 1800-tallets strikningen, hvor han har undersøgt udbredelsen af strik fordelt på køn. Der bliver også fremvisning af forskellige striketraditioner, især nyere tids brug af strik og nationalitet – fx myten om, at man kunne genkende en fisker på hans trøje.

Arrangør: Foreningen NORDEN og Fredensborg Vævekreds

Billetter a 60 kr for medlemmer af Foreningen NORDEN, Fredensborg Vævekreds og Biblioteksklubben (70 kr for ikke-medlemmer) bestilles på fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer.

Tirsdag den 16. september kl. 19-21 på Humlebæk Bibliotek

„Brændpunkt Østersøen“. Et foredrag af journalist og forhenværende taktisk efterretningsofficer, Niels Jensen, som under overskrifterne Brændpunkt Østersøen og Det sårbare samfund vil fortælle om problemerne og konsekvenserne af den store nordiske hybridkrig.

Danmarks beliggenhed som Østersøens Lås har gennem århundreder været – og er stadig – et sikkerhedsproblem for kongeriget Danmark. Med englænderne, nederlænderne og amerikanerne i vest – og russerne, svenskerne, hansestæderne og tyskerne i øst – ligger Danmark i en udsat position.

I foredraget kommer Niels Jensen ind på den historiske baggrund – og fører udviklingen helt op til i dag, og ender i de helt nære spørgsmål: Hvad kan du selv gøre for at din hverdag – og din egen kritiske infrastruktur – sikres mod udefra kommende hændelser?

Billetter a 60 kr. for medlemmer af Foreningen NORDEN og Biblioteksklubben (70 kr for ikke-medlemmer) kan købes på www.fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer. Arrangementet er støttet af Fredensborg Kommunes Kulturpulje

Onsdag den 8. oktober på Humlebæk Bibliotek

Festforedrag i anledning af Det moderne nordiske samarbejde i 150 år

Ved historiker, lektor, ph.d. Lars Hovbakke Sørensen

I 2025 er det 150 år siden, at Den Skandinaviske Møntunion blev oprettet og kronen blev indført som valuta i Danmark. Møntunionen blev det første skridt til udbygningen af det moderne nordiske samarbejde og er dermed en vigtig milepæl i Nordens historie.

Herefter fulgte bl.a. samarbejdet om neutralitetspolitikken under 1. Verdenskrig (1914-1918), oprettelsen af Foreningerne Norden i 1919, skabelsen af det fælles nordiske arbejdsmarked i 1946 og 1954, grundlæggelsen

af pasunionen i 1951 og oprettelsen af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd i hhv. 1952 og 1971 samt udbygningen af det kulturelle samarbejde i de efterfølgende årtier. I 2023 og 2024 blev den stadige udvidelse af det nordiske samarbejde kronet med hhv. Finlands og Sveriges optagelse i NATO og dermed en samling af hele Norden i forsvarsalliancen.

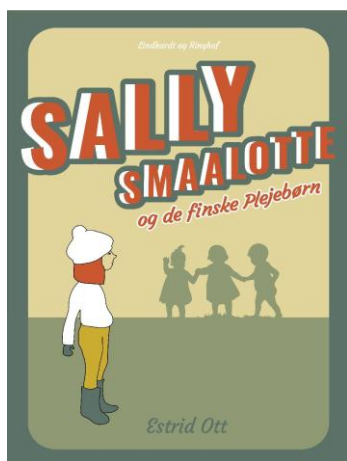

Historiker, lektor, ph.d. Lars Hovbakke Sørensen sætter i dette festforedrag i anledning det moderne nordiske samarbejdes 150 års-jubilæum fokus på, hvordan samarbejdet har udviklet sig, fra 1875 og frem til i dag. Alt sammen set i et større europæisk og globalt perspektiv. Til sidst i foredraget vil Lars Hovbakke - med udgangspunkt i de historiske erfaringer - give sit bud på det nordiske samarbejdes udviklingsmuligheder i fremtiden.

Billetter a 60 kr. for medlemmer af Foreningen NORDEN og Biblioteksklubben (70 kr for ikke-medlemmer) kan købes på www.fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer. Arrangementet er støttet af Fredensborg Kommunes Kulturpulje.

Mandag den 10. November kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek

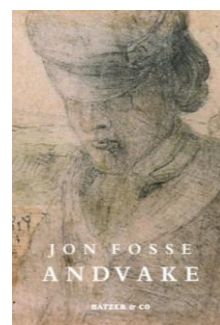
Skumringstid i Norden. Årets tema er Samarbejde i Norden.

Litteraturformidler Asger Beier Berndsen læser årets tekst fra Jon Fosses Andvake og fortæller om den trilogi teksten indgår i.

Derefter fortæller mag. art i etnologi Annette Vasstrøm om forfatteren og journalisten Estrid Otts arbejde for Røde Kors i Finland ”Med Estrid Ott og Finlands lotter i felten”. Nogle vil måske huske Estrid Ott for hendes mange børnebøger bl.a. Sally Smaalotte, der foregår i Finland.

Vi slutter aftenen af med et musikalsk indslag.

Billetter a 60 kr. for medlemmer af Foreningen NORDEN og Biblioteksklubben (70 kr for ikke-medlemmer) kan købes på www.fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer.

*Foto:
Til Skumringstid i Norden i 2021
fortalte Ivalo Olsvig om den
grønlandske kvinde
Arnarulunnguaq, der deltog i Knud
Rasmussens store slæderejse – den
5. Thule-ekspedition 1921-24.*

*Arnarulunnguaqs indsats var
afgørende for ekspeditionens
succes, idet hun sørgede for at
deltagernes pelstøj var tæt og i
orden. Hun bidrog også ved
samtaler med inuit-kvinder til
indsamling af effekter og viden om
kultur og levevis.*

Glædelig nyhed fra landskontoret

Foreningen NORDEN har i 100 år styrket det nordiske fællesskab gennem kulturel udveksling og ungdomsarbejde. Nu har vores projekt Nordjobb vundet den nationale Karlspris for Unge 2025.

Nordjobb formidler sæsonjobs for unge i Norden mellem 18 og 30 år, der har lyst til at møde andre unge og udforske deres nordiske nabolande. Det er gratis at benytte sig af ordningen, og Foreningen NORDEN hjælper de unge med alt fra job, bolig og skattekort. Med 30.000 nordjobbere siden 1985 øger projektet mobiliteten på det nordiske arbejdsmarked, bygger bro mellem kulturerne og styrker fællesskabet på tværs af grænserne.

Stor var glæden hos Nordjobb, da projektet blev kåret som national vinder af Karl prisen for Unge 2025 af en dansk jury tilbage i marts. Prisen uddeles årligt til projekter, der med unge i spidsen fremmer demokrati, aktivt medborgerskab og bringer mennesker i Europa sammen for en fælles fremtid i EU.

Som dansk vinder var Nordjobb også med i den europæiske finale i Aachen, Tyskland, hvor en international jury kårede de tre allerbedste projekter.

Førstepræmien gik til Forum Europæum fra Ungarn, et paneuropæisk medie, som fremmer europæisk identitet, værdier og enhed gennem artikler, podcasts, TikTok-videoer og interviews.

Andenpræmien gik til Tak fordi vi kan stemme fra Tjekkiet, et initiativ som vil ændre på den lave valgdeltagelse blandt unge i Tjekkiet.

Tredjepræmien gik til Feminist Law Clinic fra Tyskland, et projekt, der yder gratis juridisk støtte til dem, der er mest berørt af kønsbaseret diskrimination.

Med Bente i Grønland

Vores medlem Bente Hviid har været på en rejse i Grønland i maj 2025. Her er en lille fotomontage fra hendes tur i det smukke land.

Det var Ældresagen, der havde arrangeret en uges rejse til Nuuk og Ilulissat. I rejsen deltog 26 personer – heriblandt Bente og hendes ven.

Efter en enkelt dag i Nuuk gik turen videre til Ilulissat ved Isfjorden, hvor de boede resten af turen. Her fik de mange fine oplevelser,

De var på besøg hos en af deres guider. Hun og hendes mand havde 63 hunde og havde selv bygget en hundeslæde. Bente var meget imponeret over, hvor lydige hundene var. Når hvalpene er 6 måneder må de ikke mere gå løs. Så bliver de sat i en kæde ved et hundehus. Hundene er ude hele året og kan kun søge ly i deres hundehus. Hundenes førerhund var en tæve, der lå og troned på en klippe.

Her til venstre ses den såkaldte Kællingekløft. Den har sit navn efter en gammel skik. Det var her de gamle – og oftest kvinder – tog hen, når de ikke mere ville leve.

Her til højre er rejseselskabet til kaffemik hos en lokal kvinde. Kaffilleeq er meget populært. Der er åbent hus og der kommer ofte mange mennesker, så der er en regel om, at man efter to kopper kaffe overlader sin plads til en anden. Der holdes kaffemik ved højtider og når noget skal fejres f.eks. fødselsdag og barnedåb,

Ilulissat ligger ved Isfjorden og der er udsigt til mange flotte isbjerge

Bente og hendes ven var på helikoptertur over indlandsisen og på tur ud i fjorden med en fiskekutter. Naturen er ubeskrivelig flot og især var Bente betaget af landskabet i midnatssolen.

Her til venstre ses smukke eksempler på hvordan landskab og bebyggelse spiller sammen.

I Grønland vil man meget gerne bygge med respekt for naturen. Et rigtig godt eksempel er Isfjordscenteret ved Ilulissat. Her fortælles om Isfjorden og der udstilles moderne glaskunst bl.a. inspireret af sort is.

Glasskulpturerne er støbt i forme efter stykker af sort is. Her ses en skulptur med hvalrostand.

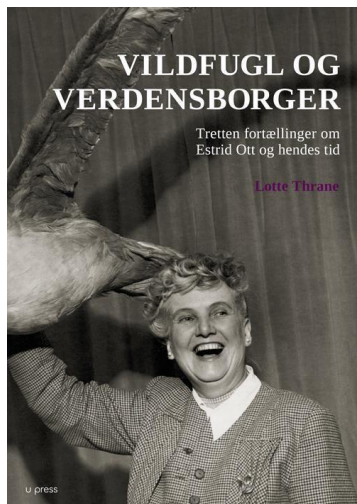
Sort is er is, der er frosset ved særlige forhold, der gør dem helt glasklare. Man ser ikke sort is, når man sejler, hvad der kan være farligt.

Til venstre ses Isfjordscenteret

Tekst: lij, Fotos: Bente Hviid

Lidt om Estrid Ott

Forfatteren og journalisten Estrid Ott (1900-1960) er i dag glemt af mange, men engang var hun en yderst populær journalist og børnebogforfatter, kendt for sine rejser over hele verden.

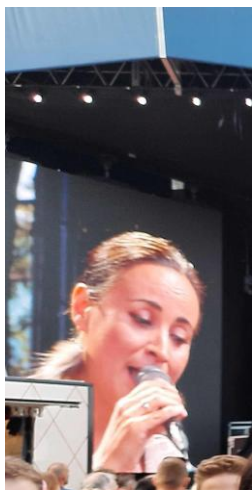

Estrid Otts far var direktør for Dagbladet Politiken, moderen var forfatter. Allerede som 17-årig skrev Estrid to bøger, én om lege og én om nisser. Efter studentereksamen blev hun journalistelev på Vestjyllands Folkeblad. Hun var kun 20 år, da hun blev udsendt som udenrigskorrespondent for Berlingske Tidende. Hun rejste jorden rundt, skrev artikler og holdt foredrag på engelsk. I 1922 giftede hun sig med den velhavende J. Knox-Smith, der var ansat ved ØK. De boede 1 års tid i Finland og Grønland og 10 år i USA. Fra 1933 boede familien i Danmark og sammen fik de 4 børn. Estrid fortsatte dog sine rejser rundt i verden, bl.a. rejste hun i Polaregnene, i Afrika, Portugal og Spanien. Hun lærte også at flyve. I alle årene skrev hun artikler og bøger. I dag huskes Estrid bedst for sine mange børnebøger, der foregår i alverdens lande med handlekraftige og eventyrlystne piger. I 1940 var hun med Røde Kors i Finland og hun skrev om sine oplevelser og lotternes indsats i ”Med lotterne i fronten”.

Forfatteren Lotte Thrane har skrevet om Estrid Ott i ”Vildfugl og verdensborger: tretten fortællinger om Estrid Ott og hendes tid.” fra 2015. /lij

Grønlandske Dage i Tivoli

Den 31. juli til 1. august afholdt Tivoli deres traditionelle grønlandsdage. Her sætter de fokus på grønlandsk kultur med koncerter, foredrag, booktalks og boder med kunsthåndværk:

På programmet var i år to grønlandske kajakmestre, der bl.a. foretog grønlandsvendinger i Tivoli Søen.

Der var skattejagt for børnene og møde med forfatterne Bo Lidegaard, Mira Kleist og Jens Heinrich om deres bog om Grønlands historie.

Musikken var repræsenteret af flere forskellige bands bl.a Kamik og Naneruaq.

Fredag den 1. august sluttede Grønlandsdagene af med en fin koncert på Plænen med Julie Berthelsen og Rasmus Lyberth. Stemningen var høj og der blev sunget med af de mange grønlændere, der havde fundet vej til haven og plænen. Ramus Lyberth gæsteoptrådte også i TV-2s koncert senere på aftenen. Jeg og et par veninder havde en dejlig aften i den gamle have. Dagene er en flot fejring af Grønland og det grønlandske folk. /lij